

Een Deventer verhaal eindjaren '60.

Een poppodium in Deventer/ OJC De Zambar Brink 30

(Allard van Lenthe, 2023)

De Deventer popgeschiedenis begint in 1967 in het buurthuis van de Stichting Sociaal Cultureel Werk in de nieuwbouwwijk Keizerslanden. In dat buurthuis worden in de weekenden concerten gegeven door de top van de Nederlandse pop van die jaren.

Deventer houdt er de naam van popstad aan over en krijgt voor de jaren '68-'72 subsidie van het Rijk voor een Jongeren centrum annex poppodium in het voormalige clubhuis van het Bergkwartier.

Het is een OJC, een Open Jongeren centrum voor jonge kunstenaars, politieke activisten, straatjongeren en anderszins onaangepasten.

De meest bekenden zijn: de tieners en twintigers Herman Brood, zanger Armand, Johnie the Selfkicker, Harry Muskee, blueszanger Bert Jansen, toetsenist Bertus Weerdmeester, drummer Harrie Timmerman, gitarist Jocko Stok, dichter Nico Slothouwer, filmer Peter Dop, fotograaf Mark de Leeuw en schilder/Lowlands-organisator Bunk Bessels.

Het centrum is als poppodium te klein en wanneer in 1972 de rijkssubsidie stopt, is het over en uit met De Zambar.

Pas tien jaar later krijgt de Deventer popgeschiedenis een vervolg met het OJC Het Burger Weeshuis.

Buurthuis De Kart uut.

Het komt uit de lucht vallen. Er is ineens een opzienbarende nieuwe muziek en een opzienbarende nieuwe generatie. Ineens is er een tegencultuur van jongeren.

In Deventer begint deze tegencultuur in het buurthuis De Kart uut in de nieuwbouwwerk Keizerslanden.

Het buurthuis is een houten gebouw van de Stichting Sociaal Cultureel Werk Deventer.

De buurthuisleider Charles Olderaan bedenkt iets voor de oudere jeugd, want voor de oudere jeugd 'moet ook iets worden gedaan!'. Hij haalt het crème-de-la-crème van de Nederlandse pop van die tijd naar Deventer. Golden Earing, Q '65, The Motions, De Bintangs, Shocking Blue, Boudewijn de Groot, Blues Dimension en Flavium. Van heinde en verre trekken popliefhebbers naar De Kart uut in Deventer.

Ze staan mannetje aan mannetje, ze hangen met de benen uit het raam, ze lopen stampend over het platte dak.

Nee, er wordt geen bier verkocht. Daarom gaan de jongens en

meisjes van te voren ergens bij iemand thuis indrinken. Ze komen half aangeschoten bij De Kartuut aan.

Ja, er is spanning tussen de concertbezoekers. Een ordedienst van vrijwilligers weet de vechtersbazen op tijd de deur uit te werken; ze bederven het anders voor een ander!

Disco's en popconcerten in het weekend in een houten noodgebouw midden in een woonwijk met jonge gezinnen, dat kan niet goed gaan. Het gaat niet goed. Op een dag komen de brandweercommandant en de politiecommissaris zeggen, dat het hen spijt, maar dat ze de tent moeten sluiten.

'De tent!' zeggen ze.

OJC De Zambar Brink 30.

Deventer raakt haar eerste poppodium kwijt, maar houdt er een naam als popstad aan over.

De Stichting Sociaal Cultureel Werk Deventer heeft een clubhuis op de hoeken van De Brink en Menstraat. Zij zet dat centrum in voor een 4 jarige subsidie van het ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk van. Marga Klompé.

Die subsidie krijgt ze.

De Zambar is een Open Jongeren Centrum (OJC), dat samen met Doornroosje-Nijmegen, Paradiso-Amsterdam en Fashion-Hengelo deel gaat uitmaken van het landelijke Provadja-circuit.

Het pijpela-vormige gebouw is een poppodium en een disco, later ook een theehuis, een filmhuis, een krakers café en een jazzcafé.

In de bovenverdiepingen zijn werkruimtes met tekentafels, drukpersen en stencilmachines.

'De wereld is achterlijk!' is er met viltstift op een balk geschreven.

De Zambar is op middagen en op de weekend-avonden open.

Er wordt vrij gedanst, meestal traag en met het hoofd en de armen naar beneden.

De vrouwen zijn ver in de minderheid, de popscene van de eindjaren '60 is een mannenscene.

Er wordt gerookt en gedronken.

Af en toe springt iemand uit zijn vel, af en toe gaat er iemand onder uit. Dan komt ie een poosje in het kantoor zitten.

Af en toe wordt er een weggelopen jongere of een spijbelaar door een ouder of door de politie uit het café gehaald, maar eigenlijk gebeurt dat heel weinig.

In opspraak.

Het eerste jaar (1968) maak ik niet mee. Dat is het jaar van Bernhard Duimel en Jacques Maagendans.

In 1969 neem ik het samen met Pieter van Loenen van hen over.

We stappen in een rijdende trein en moeten met tact mee sturen.

Iedereen praat mee, het is een centrum van jongeren.

Ik leef als 25-jarige in twee werelden: de wereld van de popscene in de Deventer binnenstad en de wereld van het burgerbestaan in de nieuwbouwwijk Keizerslanden.

Ik woon daar met vrouw en kind en heb een SGP-buurman, die niet met ons om willen gaan, omdat hij wars is van de seks, drugs en rock n roll. Hij vindt dat ik mijn ziel aan de duivel heb verkocht. 'Jullie zeggen het zelf,' zegt mijn buurman, 'Sympathie for the devil zingen jullie!'

Het centrum heeft door de nieuwe kunst, de nieuwe verslavingen en de nieuwe seksuele moraal een slechte naam.

Het komt in april 1968 in opspraak door een uitspraak van een Zutphense Officier van Justitie. Deze heeft een aanklacht tegen een Deventer jongen, die ook wel eens in De Zambor komt en zegt daarbij over het centrum, dat het een 'gesubsidieerde poel des verderfs' is. De uitspraak staat eerst op de voorpagina van het Deventer Dagblad, maar de volgende dag op de voorpagina van de Telegraaf.

Leiden is in last.

De Stichting Sociaal Cultureel Werk Deventer gaat over van de verdediging in de aanval.

Ze organiseert in de Deventer Schouwburg een landelijke hear-in over de waarde en het belang van culturele jongerencentra.

Daar doen de poppodia, de politici, de inspectie van het ministerie van C. R en M en de sociaal psycholoog H.J.H. Brentjens hun woordjes.

De hear-in heeft als slotsom is: onaangepast gedrag en avant-garde zijn de ingrediënten van de vooruitgang.

De politici krabben achter hun oren, maar geven de jongerencentra het voordeel van de twijfel.

.

Festivals en schoolfeesten.

De Deventer horeca moet in 1968 niets weten van de muziek van de nieuwe generatie.

Maar in 1970 gaat de ene na de andere bardancing en concertzaal open. Saint Tropez, La Cabane, de Safariclub, Danscafé De Gildekelder, TufTuf, De Stal, Het Ei van Columbus.

De Zambar is te klein als poppodium.

Voor grote popconcerten wordt uitgeweken naar buiten (Free Village Eerbeek, het 5 mei Plantsoen-festival Deventer en het festival Groot Hoenlo in Olst) en naar aula's van scholen en feestzalen.

Bekend worden de Cultuurdagen Opus S in de Aula van de Hegius SG aan de Nieuwe Markt en de concerten van de Deventer afdeling van Stichting van Jeugd- en Muziek in de zaal Help U Zelve.

Ondertussen wordt er door de Stichting Sociaal Cultureel Werk volop gebrainstormd over een popconcertzaal in een oude school, in het voormalige weeshuis of in een lege kerk.

Het Burgerweeshuis blijft als laatste over.

Helaas, de gemeente wil vanaf de Broederkerk naar de Nieuwstraat een autoweg maken en Het Burgerweeshuis afbreken.

Wanneer het Rijk stopt met de subsidie, stopt de gemeente ook. Zij verwijst de popliefhebbers door naar de gevestigde cultuurcentra van de stad.

Daar heeft de popscene niks aan.

De Muziekschool blijft zich beperken tot klassieke muziek en de Deventer Schouwburg wil absoluut niks met popmuziek te maken hebben. Te hard, te wild en te agressief.

Alleen de Bibliotheek-afdeling muziek heeft oog voor de nieuwe muziek: zij brengt als enige bibliotheek in het land naast klassiek, jazz- en pop-elpees in de uitleen. Popliefhebbers uit het hele land worden lid van de Deventer Bibliotheek.

Wanneer ik in 1972 in afscheid neem, zeg ik: 'Deventer kan wedijveren met Apeldoorn, Zutphen en Zwolle, maar een echte popstad wordt het pas, wanneer er een concertzaal voor 200 bezoekers komt.

De gemeente moet dan een klein deel van de subsidie bij de Schouwburg weg halen en dat geven aan die concertzaal.

Gewoon: de Schouwburg een beetje minder, het Poppodium Deventer een beetje meer!

Om mij een plezier te doen zet de barkeeper Mark de Leeuw 'The sympathy for the devil' op.

Wat is dat een lekker lang nummer!

Na afloop fiets ik fluitend naar mijn burgerbestaan in de flat in Keizerslanden.

De SGP-buurman kijkt de andere kant op.